

vestlandsindeks™

KVARTALSVIS FORVENTNINGSINDEKS FOR VESTLANDSK NÆRINGS LIV

Størst optimisme blant bedrifter eksponert mot olje og gass

OLJERELATERTE BEDRIFTER TETTER GAPET

Forventningene i bedrifter med aktivitet rettet mot olje er nå på samme nivå som for bedrifter skjermet for olje.

OPTIMISME I ROGALAND

Rogaland er eneste fylke med positiv utvikling i resultatindeksen, og har oppjustert forventningene for det neste halvåret.

VEKSTEN AVTAR

Signalene om svakere vekst fra de foregående Vestlandsindekser har realisert seg og det er en utflating i resultatindeksen.

Fakta om Vestlandsindeks

Vestlandsindeks er en kvartalsvis temperaturmåler for næringslivet på Vestlandet utarbeidet av Sparebanken Vest i samarbeid med Respons Analyse, og ble første gang presentert februar 2012. Dette er den 24. utgaven av Vestlandsindeks, og undersøkelsen ble gjennomført blant 700 bedrifter i perioden 7.–17. november 2017.

Bedriftene er tilfeldig utvalgt med to eller flere ansatte, fordelt på 200 bedrifter i Rogaland, Hordaland og Møre og Romsdal og 100 i Sogn og Fjordane. Respondentene blir spurt om viktige indikatorer som blant annet etterspørsel, sysselsetting, investering og markedsutsikter de tre foregående månedene og

hvordan de forventer at utviklingen skal bli neste halvår. Vestlandsindeks kan være mellom 0 og 100. Et tall over 50 indikerer at bedriftene har et positivt syn på den økonomiske situasjonen og utviklingen, mens et tall under 50 indikerer pessimisme. For fjerde kvartal 2017 viser Vestlandsindeks en resultatindeks på 61 og en forventningsindeks på 65,9. Resultatindeksen viser bedriftenes opplevelse av markedsituasjonen de siste tre måneder mens forventningsindeksen viser bedriftenes forventninger til markedsituasjonen de neste seks måneder. Tilsvarende tall for fjerde kvartal 2016 var 59,4 og 62,3.

Optimismen tilbake i Rogaland

Vestlandsindeks 4/2017 viser at veksten tiltar i Rogaland. Bedriftene i fylket melder om økt etterspørsel, sysselsetting, lønnsomhet og investering. Det er særlig bedrifter med en mer moderat andel av omsetningen knyttet til olje- og gassrelatert virksomhet som driver den positive utviklingen i fylket. Dette kan tyde på at bedriftene, som har tilpasset seg og fått flere bein å stå på, nå ser resultatene av omstillingen.

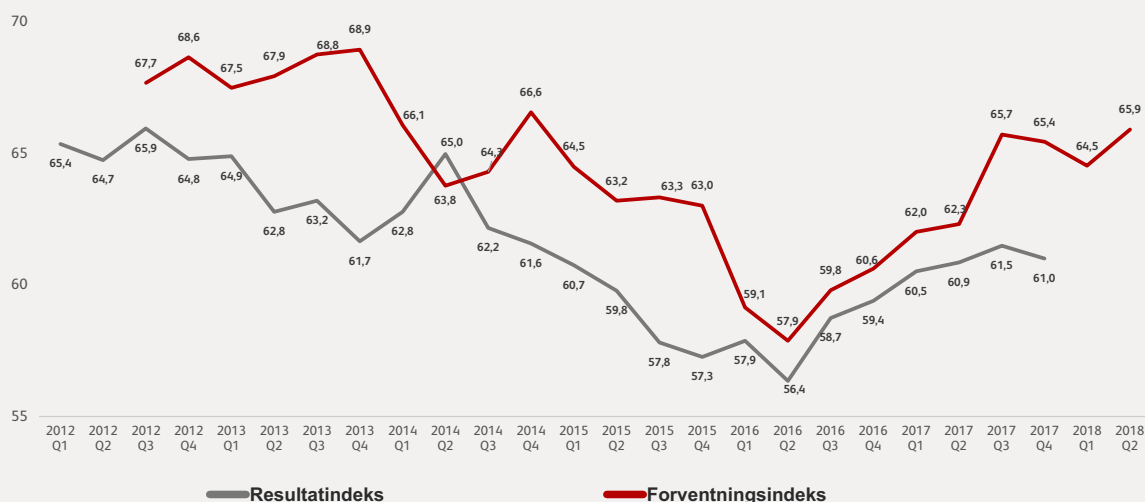
På Vestlandet samlet sett flater derimot den moderate oppgangen ut. Signalene om svakere vekst fra de foregående Vestlandsindekser har realisert seg og vi ser en utflating i resultatindeksen. Nedgangen er representert i alle underindekser, med moderat tilbakegang i etterspørsel, sysselsetting, lønnsomhet og investeringer. Frem mot andre kvartal 2017 så vi en

tydelig trend i reduksjon av overkapasitet. De to siste kvartalene har denne utviklingen bremsset opp.

Forventningsindeksen øker noe. Også her er det kun Rogalandsbedriftene som bidrar positivt. Oppturen kan blant annet tilskrives ny optimisme i olje- og gassrelatert virksomhet, som har høyere forventninger til lønnsomhet enn bedrifter skjermet for næringen for første gang siden andre kvartal 2014. Optimismen ser også ut til å ha smittet over på andre næringer i Rogaland, med økte forventninger i varehandel, industri, forretningsmessig tjenesteyting samt eiendom og finans.

Men, ser vi på utviklingen i forventningsindeksen de fire siste kvartalene under ett, er trenden flat.

Vestlandsindeks 4/2017*

*Forventningsindeksen er skjvet to kvartaler fram for bedre illustrere sammenhengen mellom Vestlandsbedriftenes opplevelse av markedsituasjonen de siste tre måneder og forventninger til markedsituasjonen de neste seks måneder. Historisk har Forventningsindeksen vært en god ledende indikator for Resultatindeksen.

Forventningsindeksen holder seg på et relativt stabilt nivå rundt 65. Dette tyder på at vekstforventningene i vestlandsøkonomien begynner å stabilisere seg, og vi forventer en vekst på dagens nivå også i tiden som kommer.

Syssettingsveksten på Vestlandet forventes å ligge på dagens nivå det neste halvåret. Forventningsindeksens underindeks for sysselsetting har vært relativt stabil det siste året, og bedriftene melder om en moderat lavere vekst i sysselsetting i fjerde kvartal.

Resultat- og forventningsindeks

Resultatindeksen viser hvordan bedriftene på Vestlandet har opplevd den økonomiske situasjonen de siste tre måneder. Vestlandsindeks 4/2017 viser at resultatindeksen går moderat ned fra 61,5 til 61 fra tredje til fjerde kvartal. Dette er den første nedgangen vi har sett i resultatindeksen siden bunnnoteringen andre kvartal 2016. Utflatingen er konsistent med den moderate nedgangen i forventningsindeksen de to foregående kvartaler. Næringsgruppene overnatting og servering, jordbruk, skogbruk og fiske, industri og kraft, shipping, transport og lagring, varehandel, bilverksteder og annen tjenesteyting bidrar alle til den negative utviklingen, mens bygg- og anleggsvirksomhet, forretningsmessig tjenesteyting samt eiendom og finans trekker i motsatt retning. Nedgangen kommer til syne i samtlige underindekser, der både etterspørsel, investeringer, sysselsetting og lønnsomhet viser moderat nedgang.

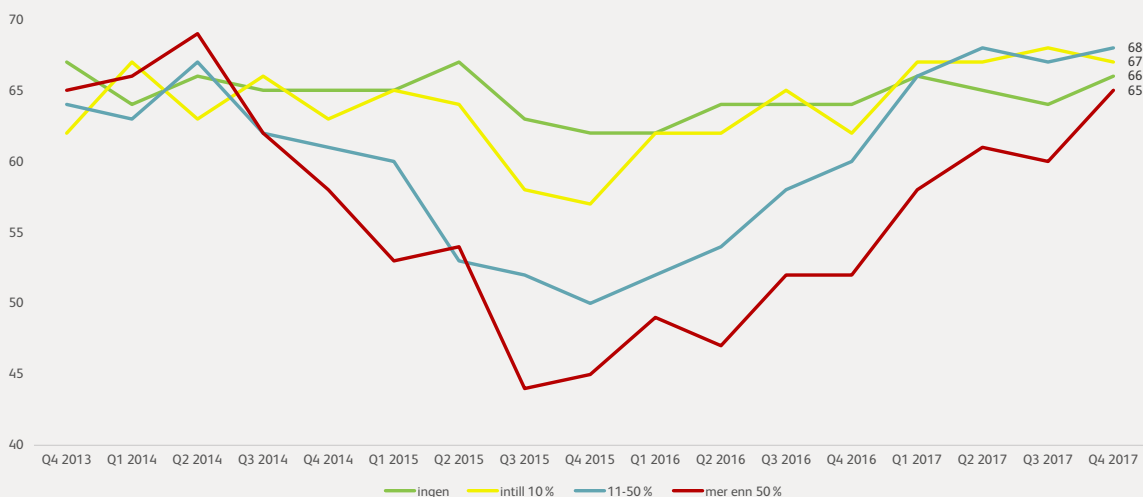
Forventningsindeksen, som viser forventet utvikling de neste seks måneder, snur trenden fra de to foregående kvartaler og går opp fra 64,5 til 65,9. Forretningsmessig tjenesteyting, industri og kraft, varehandel, bilverksteder og annen tjenesteyting er næringsgruppene som i størst grad har bidratt til oppgangen, mens bygg- og anleggsvirksomhet, shipping, transport og lagring samt jordbruk, skogbruk og fiske trekker i motsatt retning. Underindeksene

viser at vestlandsbedriftene forventer økt etterspørsel, lønnsomhet og sysselsetting de neste seks månedene, mens underindeksen for investeringer går moderat tilbake.

Ser vi nærmere på forventningsindeksen og knytter den opp mot andel av omsetningen i olje- og gassrelatert virksomhet ser vi at forventningene til bedrifter med mer enn 50 % av omsetningen knyttet til olje- og gassrelatert virksomhet har tatt seg kraftig opp det siste kvartalet. Bedrifter tilknyttet olje- og gassnæringen har siden oljeprisfallet i 2014 bidratt til å trekke ned den samlede forventningsindeksen. Vestlandsindeks 4/2017 viser at etter den siste oppgangen ligger forventningene i olje- og gassrelatert virksomhet nå på nivå med forventningene til bedrifter skjermet for næringen.

Samtidig viser Vestlandsindeks 4/2017 en kraftig oppgang i forventet lønnsomhet i bransjen etter den siste tids økte oljepris og svekkelse av kronen. Den positive utviklingen i lønnsomhet følges opp av høyere investeringsforventninger. Det er i samsvar med SSB sin investeringstelling, som melder om oppjustering av investeringsplanene i petroleumsnæringen for 2018, og trolig flere utbyggingsplaner som kan gi investeringene et ytterligere løft i 2018.

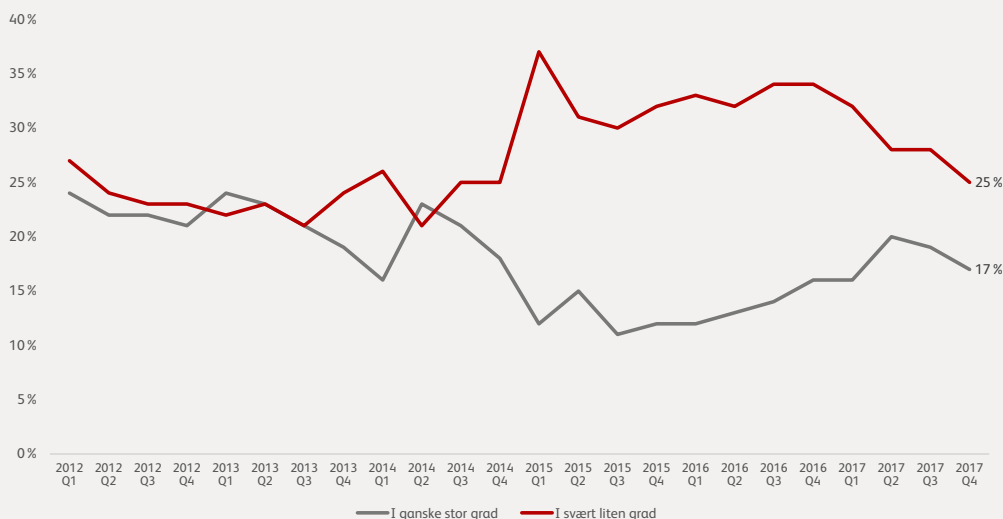
Forventningsindeks fordelt etter andel av omsetning i olje- og gassrelatert virksomhet

Andelen bedrifter som i mindre grad vil ha vanskeligheter når det gjelder kapasitet dersom etterspørselen øker, faller med 5 % (til 49 %) i fjerde kvartal. Samtidig ser vi også en nedgang i andelen som i større grad vil ha vanskeligheter når det gjelder kapasitet ved økt etterspørsel på 2 % (til 21 %).

Frem mot andre kvartal 2017 så vi en tydelig trend i reduksjon av overkapasitet. De to siste kvartalene har denne utviklingen bremsset opp, i takt med utflatingen av underindeksene for etterspørsel og sysselsetting.

Virksomheter som vil ha vanskeligheter når det gjelder kapasitet, dersom etterspørselen øker

Sysselsetting

I Vestlandsindeks 4/2017 går resultatindeksens underindeks for sysselsetting noe ned etter en lengre periode med moderat vekst. Underindeksen for sysselsettingsforventninger har gått marginalt tilbake de to foregående kvartalene og viser at vestlandsbedriftene har forutsett utflatingen i sysselsetting.

I følge SSB var det en nedgang i den sesongjusterte arbeidsledigheten (AKU) for tredje kvartal på 0,3 prosentpoeng til 4,0 % og fortsatt økt sysselsetting. Utflatingen i sysselsettingsindeksen i Vestlandsindeks 4/2017 gir signaler om en mer moderert vekst i sysselsettingen for fjerde kvartal på Vestlandet.

Forventet utvikling i antall årsverk har hatt en positiv utvikling siden de største nedbemanningsrundene i oljesektoren og frem til andre kvartal 2017. Store bedrifter med mer enn 100 millioner i omsetning hadde i perioden andre kvartal 2016 til andre kvartal 2017 en oppgang i forventningsindeksens underindeks for sysselsetting fra 44 til 60, mens små og mellomstore bedrifter hadde en mer moderat oppgang fra 53 til 55. Denne utviklingen snudde i tredje kvartal for store bedrifter der forventningsindeksens underindeks for sysselsetting falt fra 60 til 56. De nedjusterte forventningene blant store bedrifter

holder seg om lag på samme nivå i fjerde kvartal (55), mens små og mellomstore bedrifter øker sine forventninger til jobbskaping i fjerde kvartal, vist ved en oppgang i underindeksen for sysselsetting fra 54 til 56.

Forventningsindeksens underindeks for sysselsetting går moderat opp i fjerde kvartal. Samtidig har utviklingen over de siste fire kvartalene sett under ett vært relativt flat. Altså forventer vestlandsbedriftene en jobbvekst på dagens nivå også for det neste halvåret.

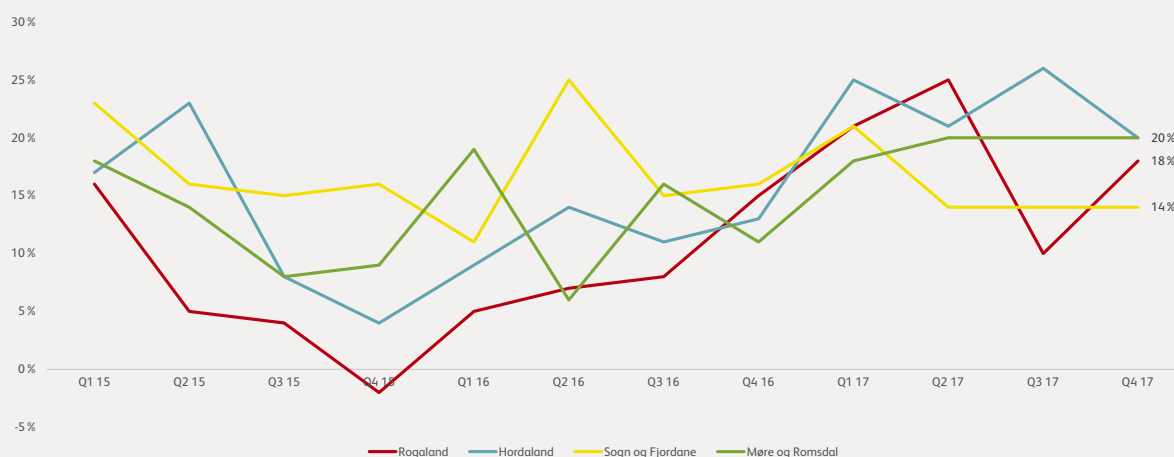
Vestlandsindeks 4/2017 viser at bedriftene i Hordaland og Rogaland har en flat utvikling i sysselsetting siden forrige kvartal, og at den moderate nedgangen i sysselsetting er drevet av de to nordligste vestlandsfylkene. Særlig Sogn og Fjordane har opplevd en negativ utvikling i sysselsetting det siste kvartalet. Nedgangen var ventet etter den kraftige sysselsettingsveksten i fylket inn mot høysesongen for turistnæringen og kan sees som en sesongmessig korrigerende idet man går inn i lavsesong. Den samme utviklingen viser seg ved nedgang i underindeksen for sysselsetting blant overnatting- og serveringsvirksomhet. Også næringsgruppen industri og kraft melder om en nedgang

i sysselsettingsveksten, mens forretningsmessig tjenesteyting trekker i motsatt retning.

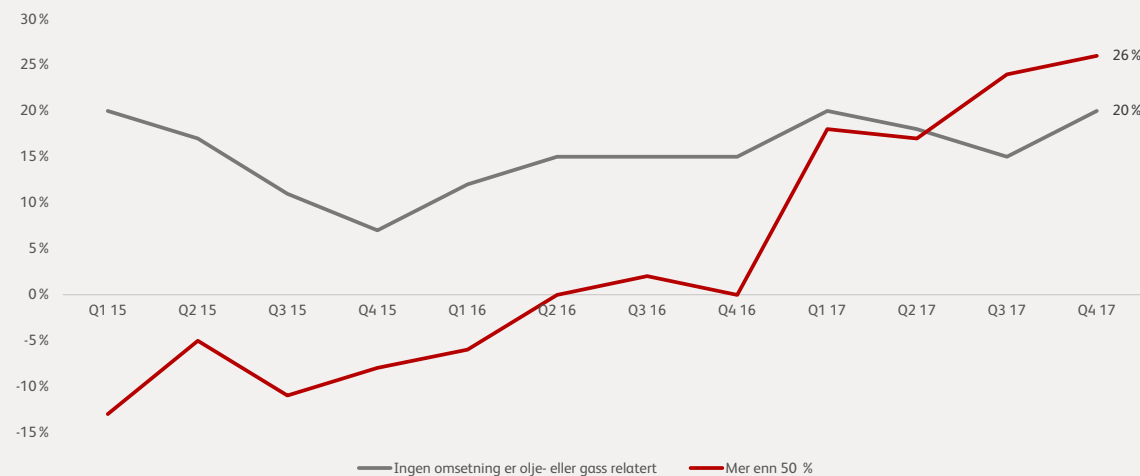
Ser vi nærmere på netto andel bedrifter som venter å øke antall årsverk de neste seks månedene har nivået lagt stabilt de tre siste kvartalene i Sogn og Fjordane (14 %), Møre og Romsdal (20 %) og Hordaland (20-25 %), mens bedriftsledere i Rogaland har hatt større variasjon i sysselsettingsforventningene fra kvartal til kvartal. I Rogaland forventer bedriftene nå økt

sysselsetting for de neste seks månedene. De positive signalene i Rogaland understøttes av forventning om økt sysselsetting i petroleumsnæringen. Netto andel som forventer å øke antall årsverk det neste halvåret er høyere for bedrifter med mer enn 50 % av omsetningen knyttet til olje- og relatert virksomhet enn blant bedrifter skjermet for næringen for andre kvartal på rad.

Netto andel som forventer å øke antall årsverk de neste 6 mnd fordelt på fylker

Netto andel som forventer å øke antall årsverk mot andel omsetning knyttet til olje- og gassrelatert virksomhet

Utvikling i regionene

Vestlandsbedriftene melder om en moderat nedgang i resultatindeksen for første gang siden bunnpunktet andre kvartal 2016. Denne utviklingen er det hovedsakelig bedriftene i Hordaland, Sogn og Fjordane samt Møre og Romsdal som står bak, mens Rogalandsbedriftene trekker i motsatt retning.

Rogaland er også det eneste fylket med positiv utvikling i forventningsindeksen. På tross av nedjusterte forventninger i de tre andre fylkene, sørger den økte optimismen blant bedriftene i det sørligste av vestlandsfylkene til en oppgang i forventningsindeksen for fjerde kvartal 2017.

Rogaland

Resultatindeksen for Rogaland går opp fra forrige kvartals måling på 60 til 62,6. Alle underindeksene går opp, men det er særlig økt etterspørsel som har bidratt til den positive utviklingen. Med det når resultatindeksen for fylket sitt høyeste nivå siden andre kvartal 2014. Siden den tid har resultatindeksen for fylket ligget under snittet, men etter den siste oppgangen er Rogaland nå fylket med høyest resultatindeks.

Den samme positive utviklingen viser seg i forventningsindeksen for Rogalandsbedriftene. Etter to kvartaler med negativ utvikling har optimismen kommet tilbake til Rogaland og trekker forventningsindeksen opp fra 61,8 forrige kvartal til 68,8. Rogaland er dermed også fylket med høyest forventninger for de neste seks måneder for første gang siden andre kvartal 2013. Den positive utviklingen viser seg igjen i alle underindeksene for fylket.

Hordaland

Resultatindeksen for Hordaland går noe tilbake etter fire kvartaler med positiv utvikling og ender på 59,9, ned fra 61,2 forrige kvartal. Underindeksene for etterspørsel, investeringer og lønnsomhet trekker resultatindeksen ned, mens underindeksen for sysselsettingen ligger om lag på samme nivå som ved forrige kvartal.

Bedriftsledere i Hordaland melder om nedjusterte forventninger for andre kvartal på rad og forventningsindeksen ender på 64,5 ned fra 66,0 forrige kvartal. De nedjusterte forventningene viser seg igjen i alle underindeksene.

Sogn og Fjordane

Resultatindeksen for Sogn og Fjordane går ned fra 64,1 forrige kvartal til 61,8. På tross av positiv utvikling i underindeksen for etterspørsel bidrar lavere lønnsomhet, investeringer og særlig sysselsetting til å trekke ned resultatindeksen for fylket.

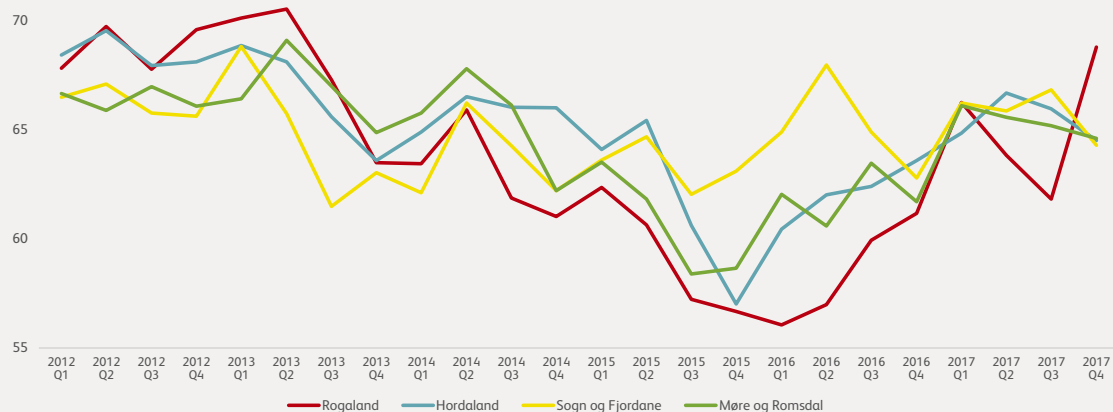
Også forventningsindeksen for Sogn og Fjordane går tilbake fra forrige kvartals måling på 66,7 til 64,3. Bedriftsledere i fylket forventer bedret etterspørsel, lønnsomhet samt økt sysselsetting de neste seks måneder, men nedjusterte investeringsforventninger bidrar likevel til å senke den totale forventningsindeksen for fylket.

Møre og Romsdal

Næringslivet i Møre og Romsdal melder på lik linje med Hordaland og Sogn og Fjordane om nedgang i resultatene fra forrige kvartal. Resultatindeksen for fylket ender på 60,0, ned fra 63,1 forrige kvartal. Nedjustert etterspørsel og sysselsetting, samt noe lavere lønnsomhet har vært drivkreftene bak utviklingen, samtidig som underindeksen for investeringen har trukket moderat i motsatt retning.

Forventningsindeksen for Møre og Romsdal går moderat tilbake for tredje kvartal på rad fra 65,2 i tredje kvartal til 64,5. Til tross for forventninger om økt etterspørsel og sysselsetting bidrar forventninger om lavere lønnsomhet og investeringer til å trekke ned forventningsindeksen for fylket.

Forventningsindeks for fylkene

VESTLANDSINDEKS.NO

